

ARNHEMSCHE COURANT.



De prijs dezer Courant, die geregeld vijfmaal weks wordt uitgegeven, en wel op Dingsdag, Woensdag, Donderdag, Zaterdag en Zondag, is f 5 in de drie maanden.

VRIJDAG 5 FEBRUARI.

De prijs der Advertentiën is, van een tot vijf regels, f 1.00, en voor elken regel daarboven 20 centen, behalve 35 centen zegelregt, voor elke plaatsing.

Binnenlandsche berigten.

Gravenhage, 3 febr. In de zitting van den Hoogen Raad, kamer van strafzaken, van heden, is behandeld het beroep in cassatie van den heer *C. A. Thieme*, drukker en uitgever der *Arnhemse Courant*, tegen een arrest van het hof in Zuid-Holland, van 7 november j.l., waarbij hij, ter zake van het bekende artikel *»Vreemde Dingen»*, in november 1845 in die courant geplaatst, tot twee jaren correctionele gevangenis is veroordeeld.

De raadsheer, *mr. de Greve*, brengt het rapport in deze zaak uit. Daar het thans de tweede keer is, dat dezelfde requirant tegen een veroordeelend vonnis in cassatie is gekomen, en hij ook de vorige maal als rapporteur is opgetreden, zal hij thans niet zeer breedvoerig behoeven te zijn. De requirant was oorspronkelijk voor de arrondissements-regtbank te Arnhem gedaagd ter zake van vier wanbedrijven, van wien, namelijk, in no 221 der *Arnhemse Courant*, van 4 november 1845 in een artikel ten opschrift voorende: *»Vreemde Dingen»* te hebben schuldig gemaakt aan het boosaardiglijk en in het openbaar, door middel van gedrukte, uitgegeven en verspreide geschriften, 1o. aanranden van de waardigheid des konings; 2o. aanranden van 's konings gezag; 3o. het honen van den persoon des konings en 4o. het smaden van den persoon des konings. De arrondissements-regtbank te Arnhem heeft, bij vonnis van 6 januari 1846, den beklagde van al deze punten van aanklagte vrijgesproken, op grond, dat het onbewezen zou zijn, dat het vervolgde artikel op den koning zou slaan. Van dat vonnis hooger beroep door het openbaar ministerie. Het hof in Gelderland heeft het vervolgde artikel anders verstaan en den requirant schuldig verklaard aan al de punten, hem ten laste gelegd, behalve aan het honen van den persoon des konings, en hem te dier zake, met toepassing van artikel 1 der wet van 1 juni 1830, veroordeeld tot twee jaren correctionele gevangenis.

Van dat arrest is de veroordeelde gekomen in cassatie. De Hooge Raad heeft, bij arrest van 13 juni j.l., het arrest van het Geldersche hof vernietigd, en de zaak verwezen naar het provinciaal hof in Zuid-Holland ten einde op de bestaande akte van hooger beroep op nieuw te worden onderzocht behandel en afgedaan. Deze vernietiging had plaats op grond van aandrang van art. 227 en 241, juncto art. 227 en 247 van het Wetboek van Strafvordering en art. 1 der wet van 1830, vermits het vernietigde arrest geen bijzonder en opzettelijk onderzoek inhoud of beslissing bevatte der vraag, of in het vervolgde en bij den steller, drukker of den uitgever van het vervolgde en veroordeelde artikel bestaan heeft het boosaardig doet, dat als een kenmerkend vereischte van de wanbedrijven, bij de wet van 1830 gestraft, wordt georderd; welk boosaardig doet geheel verschillend is van het gewoon boos opzet, dat bij bestraffing van andere misdaden of wanbedrijven steeds wordt georderd; hebbende het hof in Gelderland geoordeeld, dat het bedoelde onderzoek en die beslissing niet te pas kwam, daar het doel, om te beledigen hier van regtswege moest worden voorondersteld. — Nu werd de zaak op nieuw voor het provinciaal hof in Zuid-Holland behandeld. Ook daar heeft de drukker en uitgever van het vervolgde stuk op nieuw geweigerd, den

schrijver daarvan te noemen, en heeft hij de geheele verantwoordelijkheid daaryan, op zich genomen. Het openbaar ministerie bij het hof in Zuid-Holland heeft, in strijd met de regtbank te Arnhem en het hof in Gelderland, geoordeeld, dat het niet gebleken zou zijn, dat aangerand zou zijn het gezag des konings, of dat hoogstdezelfs persoon zou zijn gehoord, gelijk laatstelijk door het hof in Gelderland was begrepen; doch het openbaar ministerie bij het hof in Zuid-Holland heeft, in overeenstemming met het openbaar ministerie bij de vroegere collegiën, gemeend, dat, bij het betichte stuk, op eene boosaardige en alzo strafbare wijze was aangerand de waardigheid des konings en op gelijke wijze hoogstdezelfs persoon was gehoord.

Er bestonden derhalve nu vier verschillende meeningen: 1o. de regtbank te Arnhem had den beklagde op alle punten vrijgesproken; 2o. het hof in Gelderland had hem aan drie punten schuldig verklaard; 3o. het openbaar ministerie bij het hof in Gelderland had de vier punten volgehouden; en 4o. het openbaar ministerie bij het hof in Zuid-Holland had twee punten laten varen en twee volgehouden. Het hof in Zuid-Holland heeft, bij dezelfde arrest van 7 november 1846, daarbij eene vijfde meening gevoegd. Het hof verklaarde, namelijk, den requirant niet schuldig aan drie der punten, en sprak hem daaryan vrij; doch wegens één punt van aanklagte werd hij schuldig verklaard en deswege door het hof in Zuid-Holland veroordeeld tot dezelfde straf, waartoe hij bij het vernietigde arrest van het hof in Gelderland was verwezen.

Het hof van Zuid-Holland heeft den heer *C. A. Thieme* niet schuldig verklaard aan het boosaardig en in het openbaar aanranden van het gezag des konings, of aan het op gelijke wijze honen en smaden van den persoon des konings en hem deswege vrijgesproken, op grond, dat daaryan niet was gebleken, en wel in het bijzonder omdat, al mogt daaryan aanaad en hoop zijn aangedaan, dezelve niet begaan of gezigt kon zijn tegen den hoogen persoon des konings, maar tegen anderen; eene stelling, die door de regtbank van Arnhem ten aanzien van alle punten is aangenomen. Het hof hof heeft, echter, den requirant schuldig verklaard aan aanranding van de waardigheid des konings, en hem deswege, met te-niet-doening van het vonnis des eersten regters, met toepassing van artikel 1 der wet van 1830, veroordeeld tot eene correctionele gevangenis van twee jaren en in de kosten der beide instantiën.

Ten gevolge van de vrijpraak op drie punten, zal het onderzoek van den rapporteur zich thans kunnen bepalen tot dat één punt, waarop het veroordeelend arrest is nagesproken, namelijk *aanranding van de waardigheid des konings*. Bij dat veroordeelend arrest heeft het hof verstaan, dat bij de wet van 1830, door *waardigheid des konings* verstaan wordt de *hooge, heilige, heilige* van den zedelijken persoon des konings (het koningschap), en dat daaruit derhalve geenzins zou voortvloeiende de bijzondere eigenschappen des konings, of hoogstdezelfs persoon, maar, in één woord het koningschap in het algemeen. Tot staving dier meening, beroept het hof zich, 1o. op de etymologische beteekenis van het woord *waardigheid* zelve, aan welke — zegt het — noodzakelijk het denkbeeld van uitoefening is verbonden; 2o. op artikel 32 der grondwet van 1814, alwaar gesproken wordt van de *aanranding der soevereine waardigheid*, alsmede van de artikelen 54, 55 en 56 der grondwet van 1815,

geheel overeenkomende met de artikelen 53, 54 en 55 der tegenwoordige grondwet van 1840, waarin gewag gemaakt wordt van zekeren af te leggen eed, inhoudende, dat men getrouw en geëerd zal zijn in de bescherming van 's konings persoon en van de koninklijke waardigheid; dat men gehoor en getrouw zal zijn in de bescherming van de koninklijke waardigheid, en nevens het aannemen van vreemde waardigheden; en het voortbijgaan zij gezegd, dat in het arrest van de wet van 1830 echter, niet wordt gesproken. — Ten 3o. beroept het hof zich niet alleen op *Nederlandsche*, maar op *Fransche wetten*, waarbij worden onderscheiden de *dignité royale* et *inviolabilité de la personne du roi* en *l'offense du roi*. Het is die onderscheiding der *Fransche wetten*, welke men tot uitlegging en toepassing der *Nederlandsche wet* aanneemt. — Ten 4o. geeft het hof te kennen, dat er geene reden denkbaar is, waarom de wetgever, hijsdien hij slechts de *onschendbaarheid* had bedoeld, niet deze uitdrukking in de plaats van die van *waardigheid* zoude hebben gekozen. — En ten 5o. beroept men zich op artikel 3 der wet van 1830, waarbij de uitdrukking *waardigheid* niet wordt gevonden, omdat de leden van het koninklijke gezag niet kunnen gezegd worden eenen zekeren betrekking van leden van het koninklijk gezag te hebben, in dien zin, waarin dit woord bij de wet ten aanzien van den koning is gebruikt; te bezitten. — In het tweede gedeelte van datzelfde algemeene beschouwingen heeft het hof in Zuid-Holland verstaan, dat eene troonrede is eene plechtige toespraak des konings tot de vertegenwoordigers van het volk; eene handeling, eene daad des konings; en hoogstdezelfs *waardigheid* als koning verrigt, al ware het ook, dat tot derzelder samenstelling de medewerking van 's konings ministers werd ingeroepen; en dat derhalve, door die troonrede in een verachtelijk, hatelijk en bespottelijk daglicht te stellen, de waardigheid des konings in het openbaar is aangerand. — Daarna maakt het hof uit, 1o. dat het vervolgde stuk gericht is tegen de troonrede, den 20sten October 1843 door *Z. M.* uitgesproken, en dat, door de troonrede in een hatelijk, verachtelijk en bespottelijk daglicht te stellen, in het openbaar de *waardigheid des konings* is aangerand; terwijl het hof ten 2o. aandoent, dat die openbare aanranding is geschied *boosaardiglijk*. Het hof zegt, dienaangaande, dat de geheele strekking van het artikel is, om te krenken en te grieven, eene aaneenschakeling van beledigende uitdrukkingen; en dat het denkbeeld van *overtuiging* of *dubbeltzinnigheid* uitgesloten door het zijdsbestek, tusschen de opening der vergadering van de Staten-Generaal en de uitgave van het artikel verlopen. — Ten 3o. besluit het hof, dat deze requirant voor het vervolgde stuk in verantwoordelijkheid is gehouden; en dat de rapporteur zijne taak ter hebben volbragt.

Daarna heeft de heer *J. A. Donner* de volgende pleitrede voor den heer *C. A. Thieme* uitgesproken. — Voor de derde maal in deze zaak optredende, is mijne taak, van eene zijde beschouwd, zeer vereenvoudigd, maar, van eene andere zijde, is zij veel moeilijker geworden. Zij is vereenvoudigd: want het is nu uitgemaakt, dat de requirant, voor wien ik steeds spreek, althans hij-zelf de schrijver was van het artikel *»Vreemde Dingen»*, het gezag des konings, niet heeft aangerand.

en hoogerdegenen personen niet heeft geboord noch ge-
maand, schoon hij door het hof van Gelderland
vroeger al die misdrijven was schuldig geoor-
deeld; maar de requirant heeft, echter, bij die drie-
dubbele onschuld niets gewonnen, want hij is schul-
dig verklaard aan aanranding van de waardigheid
des konings, en ons onderzoek bepaalt zich alzo
hoofdzakelijk tot de vraag, of het hof zich van die
waardigheid, in den zin der wet van 1 juni 1830,
het juiste begrip heeft gemaakt, en alsoo hier
die wet goed heeft toegepast?

Opmerken, in tusschen, is het, dat de requirant
nu de misdrijven van al de overtredingen, waarom
de verzoeking is gelast en waarover de voorloopige
instructie, welke, naar artikel 1 der wet van 1 juni
1830, moet plaats hebben, heeft gelsopen, — maar is
veroordeeld wegens eene overtreding, welke, als bij
toeval, bij de verwijzing er is bijgevoegd.

Moelijk is mijne taak, als ik insie het arrest,
dat ik moet bestrijden; omdat ik zoudt moet be-
lijden, — moet dan eene overweging van hetzelfde niet
te begrijpen, en omdat ik voorts aan de waardigheid
eens constitutionelen konings eene uitbreiding zie
gegeven, welke alle vrije discussie zoudt deden en
voor mijnen geest terugbrengt al den onzin der *lex*
sanctae majestatis en van hare commentatoren, hoe
de *sanctae majestatis* naast de *divina* werd geplaatst,
en geene snerkende woorden genoeg konden worden
uitgedacht, om haar te omschrijven.

De *magnitudo imperii, plenitudo potestatis, am-
plius dignitatis*, waren zeker niet minder rekbaar
en niet minder kwetsbaar, dan de waardigheid des
constitutionelen konings, maar het begrip van het
hof van Zuid-Holland.

Glukkig, intusschen, heeft dese Raad, welke is
ingesteld om het juist begrip der wet te handhaven,
en dese hoofdvoering niet ligtelijk zal verzaaken, be-
reids een ander begrip van dese waardigheid gewit
en deelde, afgescheiden van het gezag des konings,
tot die bijzondere eigenschap des konings bepaald,
welke hem, zijn gezag daargelaten, alleen van alle
anderen onderscheidt, — dat is zijne onschendbaar-
heid.

Ik zal trachten te bepalen welk denkbeeld het
hof van Zuid-Holland aan 's konings waardigheid,
door de wet van 1 juni 1830, heeft gekocht, en hoe
hetzelfde tot het besluit is gekomen, dat die boosaar-
dig en strafbaar te aangerand; en alsoo, in de
eerste plaats, 's hofs arrest ontleedde en wederleg-
ge, en daaruit, ten tweede, de middelen van
cassatie af te leiden.

Ad 1. Het hof van Zuid-Holland redeneert aldus:
Dit artikel een der wet wordt van verschillende
misdrijven gehandeld, die zeer bepaald zijn onder-
scheidt: van de aanranding van de waardigheid
des konings; van de aanranding van het gezag des
konings; van smaad, hoon en laster van den per-
soon des konings.

Ik moet hier opmerken, dat deze allereerste over-
weging reeds onjuist is.

Artikel 1 spreekt slechts van twee misdrijven: van
aanranding en belediging.

Het zegt, na van de waardigheid of het gezag van
den koning of de regten van het koninklijk stamhuis
af hebben aangerand of den koning zal hebben ge-
maand, geboord of galasterd.

Het bevat, in het eerste lid, de aanrandingen van
ontastbare zaken, regten en bevoegdheden.

Het omvat, in het tweede lid, de diverse species van
belediging, welke personen kunnen worden aange-
dand, en stelt die, ten opzichte van den persoon des
konings, op eene lijn.

Het hof zegt, over het eerste lid, dat de wet-
gever met de bedoeling van den persoon des ko-
nings en niet van den kroon draager, kennelijk
heeft bedoeld den kroon draager, (indien
eene) welke tijdelijk de kroon draagt.

Ik geloof, dat het hof zich hier kennelijk vergist.
Het woord *persoon* is hier gebesigd, omdat injerie
of calomnie altijd een persoonlijk treffen, maar geens-
zins om te onderscheiden tusschen belediging, den
persoon des konings en zijn bijvoerder of in zijn
openbaar leven aangehooren.

Dat heeft dese Raad in de zaak van den heer van
Zuid-Holland bevestigd, zeggende, dat er, naar de algemeen-
heid der woorden te volgen hetgeen uitdrukkelijk door
den minister bij de verdediging der wet ter toelich-
ting dezelve is aangevoerd, en te zijn begrepen

smaad, hoon en laster jegens den koning, zoo wel
in het afgetrokken beschouwd, als staatkundig per-
soon en met opzigt tot de daden zijner regering, als
ten aanzien van zijn persoon als individu.

Ik geloof, dat men, in wezenlijk monarchalen zin,
niet verder zonde kunnen gaan en zeggen:

De koning is altijd koning; hij heeft zijne waar-
digheid uit en in zich; al de onderscheiding tusschen
den zedelijken koning en vleeschelijken koning of
het individu, dat de kroon draagt, is eene uitvinding
die geen steek houdt. *Le roi est mort, vive le roi,*
la personne du roi est sacrée et inviolable, zeiden
de Franschen; en zij dachten daarbij over den koning
als een ondeelbaar en niet splitsbaar wezen. — Een
wezen van vleesch en bloed, dat geboren wordt en
sterft, maar waarvan het koningschap, kleeft,
even als het priesterschap den roomsch-katholijke,
die eenmaal de tonsuur heeft ontvangen, altijd en
overal volgt.

Van daar ook, dat thans de koningen van lieverlede
in burgerlijke zaken zijn onderworpen geraakt aan de
regtbanken, door hen ingesteld, zij daar niet als eek-
ander verscheenen, maar ten kunnen behoeve de regel
geldt: *Le prince plaide par procureur*. Van daar,
eindelijk, dat het koningschap of de koninklijke
waardigheid niet zonder den persoon bestaat, en, naar
de wetten van alle landen en ook naar onze grond-
wet, onder eene voogdij of een regentschap, op den re-
gent de koninklijke prerogativen niet overgaan.

Intusschen redeneert het hof op deze valsche basis
aldus voort, dat de wetgever, met het treffen der
aanrandingen van het gezag des konings, aan den
zedelijken persoon des konings de vrije uitoefening
en uitgestrektheid zijner grondwettelijke regten, zijne
autoriteit heeft willen waarborgen.

Ik geef dit in zoo verre toe, dat hier 's konings
autoriteit tegen aanranding is bereijld, maar niet
de autoriteit eens zedelijken konings, welke ik niet
ken en die alleen in de verbeelding van het hof van
Zuid-Holland berust, maar van den koning, die
regeert, de autoriteit, hem bijzonderlijk opgedragen.

Dat, eindelijk — zoo gaat het hof voort — de wetgever
met de bedreiging tegen de aanranding van de waar-
digheid des konings de *hooge hoedanigheid van den
zedelijken persoon des konings (het koningschap)*
heeft willen beschermen, door te straffen alles, wat
deselve mogt verkleinen, in minachting en bespottig
brengen, of wat verachtelijk, hatelijk, bespottelijk
mogt voorstellen hetgeen in die hoedanigheid mogt
zijn verrigt.

Deze overweging, President en Raden! waarop
eigentijk het geheele arrest rust, schijnt mij vol te-
genstrijdigheden te zijn. Immers, eens toegegeven,
dat door de verzekering der waardigheid is verzekerd
de *hooge hoedanigheid des konings*, — dan is dit toch
altijd de *hooge hoedanigheid van Nederlands koning*,
welke hemelsbreed onderscheiden is van het *konings-
schap* in het algemeen; maar ook toegegeven, voor
een oogenblik, eenen zedelijken koning, en dat de
waardigheid deselven *hooge hoedanigheid* of het *ko-
ningschap* is, — hoe kan dan nog die *hoedanigheid* zijn
aangerand, als de daad eens konings, als koning
gepleegd, verachtelijk, hatelijk of bespottelijk wordt
voorgesteld?

Deze aanranding mag den persoon treffen, als de
daad pleegde, — hij kan nooit een schennis der waar-
digheid in abstracto zijn. Mijn bekrompen verstand
of onstaatkundig hoofd staat stil voor dergelijke hooge
theorien.

Indien ik van eenen koning zeg, dat hij een slecht
besluit heeft genomen, verstaan wij dat niet hetgeen
of van eenen regent, dat hij, in plaats van regt, onregt
heeft gedaan, — dat is niet aan de waardigheid van
het koningschap of van het regter-amt, maar aan
ik teeder den persoon, die of dat koningschap
of dat regter-amt heeft bevestigd.

De geheele *ratio decidendi* van het hof van Zuid-
Holland is aldus in beginsel en in toepassing.

De *beginsel*, — omdat een zedelijken koning, afge-
scheidt van den persoon, niet bestaat, in toepas-
sing, — omdat de minachting van eene lijd van den
den persoon, juist indien er een zedelijken, zedelijk
wezen was, het Nederlandsch koningschap, dat
niet is, verstrekt het zonde treffen.

Intusschen wij nu verder zien, hoe het hof zijne pre-
missen tracht te staven. Het zegt:
dat deze ontleening gebillikt wordt door de ety-
mologische beteekenis van het woord *waardigheid*

zelve, aan welke noodzakelijk het denkbeeld van
uitoefening is verbonden; en door de wijze, waarop
die uitdrukking voorkomt in artikel 32 der grondwet
van 1814, alwaar gesproken wordt van de daden der
sovereine waardigheid, en de artikelen 66, 54 en 55
der grondwet van 1815, welke grondwet de bepaling
mistte der ministeriële verantwoordelijkheid, waaruit
de niet-verantwoordelijkheid des konings thans voor-
namelijk wordt afgeleid.

Wat betreft het woord *waardigheid* — *dignité, dig-
nitas* — zoo is de beteekenis daarvan zoodanig ver-
schillend, dat men er dan eens het bloote niterlijk
van iemand, of zijne gebaarden, en dan weder al de
magt, welke hem gegeven is, door verstaat. Ik behoef
slechts naar de *Dictionnaire de l'Académie* te verwij-
zen, om aan te toonen, wat al betekenissen aan dat
woord kunnen worden gegeven: maar de vraag is,
wat dat woord hier in onze wet van 1 juni 1830
beteekent?

En dan is het hoogst opmerkelijk, dat het hof, bij
de aanhaling der artikelen van de grondwetten van
1814 en 1815, niet heeft opgemerkt, dat aldus ge-
sproken wordt van de *sovereine en koninklijke*
waardigheid, en geenszins, zoo als in de wet van 1
juni 1830, van de *waardigheid des konings*.

Als men nu spreekt van de *sovereine of konink-
lijke* waardigheid; als men zegt: de *sovereine vorst*
oefent alle daden der *sovereine* waardigheid, — dan
beteekent *waardigheid* niets anders dan gezag en had
het hof moeten besluiten, dat *waardigheid* en gezag
synoniem zijn, en wordt het eene voltrekte ongerijm-
heid, den requirant schuldig te verklaren aan aan-
randing van de *koninklijke* waardigheid en vrij te
spreken van aanranding van *hoogstedeliks* gezag.

De opsporing der etymologie van het woord, en
vooral de aanhaling der grondwetten van 1814 en 1815,
beteekenen hier niets, daar etymologisch het woord
waardigheid evenzeer tot de gestalte des konings,
zijn blik of zijne gebaarden en hoedanigheden,
als tot de magt des konings kan worden teruggebragt,
en de aangehaalde artikelen der grondwetten juist
spraken van de *sovereine of koninklijke* waardig-
heid in den zin van magt en gezag.

Maar hier zal de requirant, die vreesproken is
van aanranding van het gezag, strafbaar zijn wegens
aanranding van *waardigheid*, want *waardigheid* is
anders beteekenen dan gezag.

Al verder staft het hof zijn beweren uit in Frank-
rijk bestaande wetten van 17 mei 1815, en november
1830 en 9 september 1836, waarbij *la dignité royale*,
l'inviolabilité de la personne du roi et l'offense
du roi worden onderscheiden; — waaruit het be-
paaldelijk afleidt de wederlegging van het oordeel van
dezen Raad dat *waardigheid*, onderscheiden van
gezag en tevens onderscheiden van hoon, smaad en
laster, niets anders in dese wet kan beteekenen dan
onschendbaarheid.

Maar het hof begint hier dezelfde dwalingen als
bij de aanhaling der grondwetten.

De Fransche wetgevers spreken van *la dignité*
royale, niet van *la dignité du roi*, zoo als onze
wet; en zij zwijgen van *l'autorité du roi* en *le pou-
voir du roi*, (terwijl onze wet spreekt van de waar-
digheid of het gezag des konings).

La dignité royale beteekent in die wetten de
kroon en het gezag dat of aan zichzelf, de *sovereine*
magt, zoo als het gewoone uitdrukken, en
hiermede valt alles weg, wat men uit dese vreemde
wetten, hier — al *singulier* genoeg — tot regt begrip
onzer wetten aangevoerd, wil afleiden.

Het hof maakt eene andere dwaling, dat deze
distinctie bij de Franschen tusschen *la dignité royale*
et *l'inviolabilité de la personne du roi* niet toelaat,
het woord *waardigheid* tot een der uit het koning-
schap voortvloeiende eigenschappen en meer bepaal-
delijk tot deselven onschendbaarheid te beperken en
dit te houden, dat de wet van 1830 en de grond-
wet van 1815 is afgehoord.

Hij zegt, dat ik niet weder vele tegenstrijdige-
den ontdekt; — immers men bereept zich niet op
eene onderscheiding, die men *inviolabilité* ijkert;
want was de onschendbaarheid eene eigenschap de *la*
dignité royale, dan was de afzonderlijke bescherming
er van onnuttig; dan moet er niet onderscheiden wor-
den tusschen *la dignité royale* et *l'inviolabilité de*
la personne du roi; het eerste slouf dan immers
deze eigenschap — het is het woord van het hof
van zelve in. Het hof bereept zich alsoo op eene dis-

Maar het hof verliest uit het oog, dat in die vroomde wetten gesproken wordt van *dignité royale*: dat zijn alle 's konings-regten, waaronder wel eens de bijzondere eigenschap der onschendbaarheid niet konde worden begrepen.

Maar het hof verliest uit het oog, dat in die vroomde wetten gesproken wordt van *dignité royale*: dat zijn alle 's konings-regten, waaronder wel eens de bijzondere eigenschap der onschendbaarheid niet konde worden begrepen.

En wat nu hier de aanhaling van de grondwet van 1815 beteekent, is nog meer duister.

Het hof schijnt daarmede aan te duiden, dat de leer der koninklijke onverantwoordelijkheid en onschendbaarheid meer bepaald uit de grondwet van 1840 voortvloeit, en in 1830 geen opgang maakte.

Maar hier vergist zich het hof; de koninklijke onschendbaarheid, die geheel onafhankelijk van de ministeriële verantwoordelijkheid bestaat, werd niet geloochend, dat zonde zijn geweest het koningschap loochenen, — maar men wilde met die onschendbaarheid geen alles dekken, wat op last des konings geschiedde.

Trouwens, het hof zegt het immers zelf: de onschendbaarheid is ééne eigenschap van het koningschap en was dit dus zoo wel vóór als ná 1840.

Maar waarom — zegt het hof — dan geschreuen *waardigheid* en niet geschreuen *onschendbaarheid des konings*? Daar is geen reden voor uit te denken.

Geen reden voor uit te denken. En was dan die onschendbaarheid geene overzetting van *inviolabilité* en moesten wij niet oorspronkelijk Nederlandsch zijn, en stond hij anderen tegen dat woord niet een ander verschrikkelijk woord over, *responsabilité des ministres*; en moesten zulke vergelijkingen bij ons niet worden vermeden?

De waardigheid des konings staat zijn gezag geplaatst bij eene afzonderlijke bescherming tegen hoon, laster en smaad, kan immers niets zijn dan die waardigheid, hem uitsluitend boven alle anderen eigen? — *Waarom redenen, Mijne Heeren!* of zijn het *gevoelen*, die het jaar 1830 gekend heeft, zal zo gewichtig zijn.

Met veel meer recht zouden wij mogen vragen, waarom — indien de wetgever hier door de waardigheid des konings had bedoeld de koninklijke waardigheid — heeft hij die woorden niet gebezigd, zoo als hij ze gebezigd heeft in artikel 17, in artikel 54 en 55 der grondwet van 1815, maar waar hij er dan ook door verstaat al de macht, welke de kroon aankleeft, terwijl in artikel 1 der wet van 1830 immers de waardigheid van het gezag des konings wordt onderscheiden.

Eindelijk neemt het hof de tegenwerping op, getrokken uit artikel 2 der wet, waarbij de leden van het koninklijk huis wel tegen hoon, smaad en laster worden beveiligd, maar van geene waardigheid wordt gesproken; waaruit wij te regt meenen te mogen afleiden, dat waardigheid, afgescheiden van gezag in artikel een, iets eigenaardigs moet beteekenen, dat de koning heeft en de prinsen niet, — dat is de onschendbaarheid.

Hierop antwoordt het hof, dat de leden van 's konings huis niet kunnen gezegd worden, dat hunne betrekking van leden van het koninklijk huis *in haerente tegenwoordigheid*, in den zin, waarin dit woord bij de wet ten aanzien van den koning is gebezigd, te bezitten of in dese hunne betrekking daden van waardigheid te verrigten.

Welke de zin zij der wet is juist het *sed quod quaeritur*, maar dat de leden van 's konings geslacht geene *in haerente tegenwoordigheid* souden bezitten, — maar aan dit woord hecht, zoude verrigten, ontken ik niet de grondwet in de hand: ik zwijg van de voorregten, haar in de belastingen gegeven, van het *forum privilegium*, hun toegekend, — maar ik beroep mij op artikel 30 der grondwet van 1815, waarbij zij tot medevoogden van den minderjarigen koning worden geroepen; op artikel 58, waarbij de prins van Oranje in het daargesteld geval, van *regtswege* als regent wordt geroepen, en op artikel 72, waarbij hij van *regtswege* lid van den raad van staten wordt verklaard.

Wat zijn dit anders dan in haerente waardigheden, welke door daden worden gemanifesteerd, en toch in aan de waardigheid des konings en niet aan die des prinsen van Oranje bijzondere bescherming verleend, omdat waardigheid hier, waar de *regia potestas* en de *amplitude regis* afzonderlijk zijn beschermd, niets kon beteekenen, dan die bijzondere eigenschap des konings, zijn onschendbaarheid of onverantwoordelijkheid.

Na deze proclamen, de majoor van 's hofs allogenies, welke berust op onderscheiding, die niet bestaen in verwarring van de waardigheid des konings met de koninklijke waardigheid; redeneringen, inistijnd met elkander, en stellingen, die den toets der waarheid niet kunnen doorstaan; — komt het hof tot de conclusie: gij hebt gelaakt, grieved gelaakt wat de koning, in zijne waardigheid als koning, heeft gesproken: dat hebt gij zijne waardigheid aangerand.

Maar hoe komt dat — ik bid het u te onderzoeken — met de stelling overeen, dat waardigheid in de wet is de *amplitude*, welke den zedelijken persoon des konings, het Nederlandsch koningschap, aankleeft? Want die koninklijke waardigheid, welke is en was en zijn zal, wordt niet aangerand door het versachtelijk maken van de woorden eeh konings, die regeerde of nog regeert; daardoor mag getroffen worden den persoon, die de woorden sprak, maar de koninklijke waardigheid; *la dignité royale*, is er niet mede aangerand.

Die, indien er wettelijk koninklijke waardigheid in de wet stand, zoude aangerand zijn, indien iemand een betoog schreef, waarbij hij de onschendbaarheid of onverantwoordelijkheid des konings loochende, welke de minister in 1840 te regt verklaardou alom in ons staatsregt ingeboren te zijn; die zoude geschonden zijn, indien men den koning het regt betwistte, verdragen en verdragen te sluiten, oorlog te verklaren en vrede te maken, gratie te geven of te weigeren, voordragten van wetten, van eenen regent, van voogden, *casu quo*, van eenen opvolger te kiezen; die zoude het koninklijk hekel, grieved hekel, — het hekel, dat *William I* sloot, den oorlog dien hij verklaarde, den vrede dien hij maakte, moet, socht die geene beelden, die *William I* en allet zijne opvolgers trefen, — dus niet de koninklijke waardigheid; en zoo tedelzaamers ook niet de kroonreede door *William I* in 1845 gehouden.

Van het laatste gedeelte van 's hofs arrest, houdende, dat den hove gebleken is van de boosaardigheid, omdat de schrijver zijne grieven niet met redenen heeft omkleed, zoude ik geheel swijgen en de beoordeeling daarvan aan het nageslacht overlaten, — ware het niet, dat ik ook daarin eene overweging vond, welke op ons verkeerd toegepast regtsbeginsel rust, te weten, dat de *voorgewende of wettelijke dwaling*, dat met de beoordeeling der traourede slechts een minister zonde zijn aangevallen, regens tot geene wijziging in 's hofs beschouwing zonde kunnen leiden.

Het hof bestaat niet of de schrijver niet uitsluitend den heer van Hall heeft op het oog gehad; en nu zegt het, dat dit *regens* geen onderscheid maakt, hetgeen insluit het stelsel — zoo ik meen, ook hier voor dezen Raad door het openbaar ministerie gevoerd — dat het genoeg is, dater boos opzet tegen iemand zij, om te straffen, al is ook een ander dan de bedoelde persoon benadeeld.

Er werd hier gevraagd de toepassing van eene exceptionele wet, welke zeker delict onttrekt aan het gemeen regt; en die wet wil alweder exceptioneel, dat de delicten, daar omschreven, zulken moeten blijken boosaardig te zijn gepleegd. En nu is die exceptionele wet gemaakt, om de kwaliteit van hem, waartegen het delict alleen dan strafbaar is, en ook uit dien hoofde is het exceptioneel. — *Waarom redenen, Mijne Heeren!* of zijn het *gevoelen*, die het jaar 1830 gekend heeft, zal zo gewichtig zijn.

En om dat, als het ware, met den vinger aan te wijzen, gebruikt de wetgever niet het woord opzet of bijzonder opzet, maar *boosaardiglijk*, dat is uit een nijdig hart, om de waardigheid, het gezag, de regien of den persoon des konings te krenken.

Hier te zeggen het doet u niet toe, of gij den koning bedoelt, — het is genoeg, dat gij hem of hetgeen wij zijne waardigheid noemen, getroffen hebt, is tastbaar *wetschennis*; want, om de exceptionele wet toe te passen, moet men 's konings waardigheid, gezag, regien of persoon hebben willen kwetsen. Of zoudt gij verdeden, dat hij, die, opzettelijk eene anders hond wittende misdadichten, bij ongeluk een mensch tref, opzettelijk mensd zoude hebben gepleegd? Zoudt gij verdeden, dat de dienstbode, die eene vreemde buiten alle dienst eene briefentasch ontrolde, als *voleur domestique* zoude moeten worden gestraft, omdat er toevallig een bankbiljet van zijnen meester in stak?

Wat wordt er met zulke theorie van de toerekenbaarheid uit strafzaken?

Gewis het is hetzelfde, als ik, *Paulus* wittende doodden, *Petrus* dood; of als ik, *Petrus* wittende bestelen, *Paulus* besteel; — maar geheel anders moet, naar eene billijke toerekenbaarheid, de zaak zijn, als mijne daad boosaardig tegen den getroffen, maar niet bedoelden pertoon gepleegd, uitloofde van zijne betrekking tot mij of mijne betrekking tot hem geheel; anders en zwaarder wordt gestraft.

In het civile moge het eenigzins anders zijn — schoon zij ook, naar artikel 1284 van het Burgerlijk Wetboek, nog hare grenzen heeft — in de *criminele* sphere, al de gevolgen drukken; in *criminele* sphere, *de kroon*: was den overheden kan worden toegerkend?

En zoo dit ooit de vraag is, dan is het hier, naar onze wet van 1 juni 1830, waar telkens het woord boosaardig met de krenking des vorsten en van hunne regien wordt in verband gebracht.

Ziedaar, President en Raden! *de kroon*, *de kroon* ik vertrouw, uitloof en wederlegt. Er blijft mij nu nog alleen over aan te wijzen de middelen van casuatie, welke, als van zelve, uit de wederslagging voortvloeijen, en die kortelijk aan te wijzen.

1^o. Deze middelen zijn beschouwd van artikel 2, door verkeerde uitlegging van de woorden *WAARDIGHEID des konings*;

2^o. Verkeerde toepassing van dit artikel in den zin van het woord *WAARDIGHEID*, op het aangegeven factuur;

3^o. Beschouwing van hetzelfde artikel door het opvatten van het woord *boosaardiglijk* in de afgeleiden zin.

1^o. Vergeet mij, dat ik de woorden *WAARDIGHEID* I en 2 der sooreel besprokene wet nog eens voor-op set.

Art. 1. *Wie boosaardiglijk en openbaar, op welke wijze ook, of door welk middel ook, de waardigheid of het gezag van den koning, of de regien van het koninklijk stamhuis zal hebben aangerand of den persoon des konings op gelijke wijze zal hebben gesmaad, gehoond of gelasterd, zal worden gestraft met eene gevangenis van twee tot vijf jaren.*

Art. 2. *Gelijke smaad, hoon en laster, aan eenig lid van het koninklijk huis, zal gestraft worden met eene gevangenis van één tot drie jaren.*

Sommigen hebben uit de woorden *de waardigheid of het gezag van den koning of de regien van het koninklijk stamhuis* afgeleid, dat de woorden *waardigheid* en *gezag* hier hetzelfde beteekenen, omdat er anders moest geschreven staan, *de waardigheid des konings of het gezag des konings of de regien van zijn stamhuis*. Ik wil gaarne toegeven, dat, taalkundig, hier veel voor te zeggen is, en ik heb straks reeds aangewezen, dat het woord *waardigheid*, in den zin van gezag, dikwijls wordt gebezigd, — maar ik blijf, echter, bij het gevoelen, dat hier *waardigheid* iets afzonderlijks beteekent, en dan niets anders beteekenen kan, dan die bijzondere eigenschap des konings, welke zelfs zijne zonen niet met hem deelen: dat is — zijne onschendbaarheid of onverantwoordelijkheid.

De redenen hiervan zijn, dat *waardigheid* hier staat naast *gezag*, en dus iets moet beteekenen, en juist daarom niet kan beteekenen koninklijke waardigheid, omdat die insluit alle regien des konings en al het gezag wat de kroon aankleeft.

Het woord *waardigheid* kan ook niet beteekenen het zedelijk karakter des konings; want dit is beschermd door de strafbedreiging tegen hoon, smaad en laster.

Het woord, eindelijk, moet hebben eene zeer bijzondere betekenis; want men vindt het niet terzij in artikel 2, ofschoon de leden van het koninklijk huis niet alleen als Nederlandsche prinsen en prinsessen *waardigheid* bezitten, maar kan ook, en vooral aan eenen hanner, in haerente waardigheden bij de grondwet zijn toegekend.

En wat is nu die waardigheid, welke buiten het gezag des konings hem alleen boven alle anderen geeft, boven de koningin, boven den prins van Oranje aankleeft? Dat is alleen zijne onschendbaarheid of onverantwoordelijkheid! woorden, waarvan men het denkbeeld wel aankleefde, maar die men in 1830 en ook nog veel later heeft voor anderen verwisselt.

Het zijn dan ook deze redenen, welke de *Heeren* hebben bewogen, den heer *Karel van Hulst* van aap-

... van 's konings waardigheid vrij te spreken, en wel op het volgende alles afdrukkend motief: **Overvloedige**, wat aangaat de schuldig-verklaring van het boosaardig en openbaar aanranden van de waardigheid des konings, dat het woord waardigheid, waarvan nevens eene definitie wordt gevonden hier niet wel kan beteekenen het zedelijk karakter des konings, daar dat is beschermd in het 2de deel van artikel 1 der wet door strafbedreiging tegen smaad, hoon en laster tegen den persoon des konings, maar dat hetzelfde als uitsluitend van den koning wordende gebezigd, terwijl het in artikel 2 niet voorkomt veelmeer moet gezocht worden als beduiden *die eigenschap*, welke het uitsluitend deel is van hem die de kroon draagt, *namelijk zijne onschendbaarheid*.

De Raad ingesteld ter eenyormige handhaving der wet, heeft alzo den zin van het hier toegepaste artikel reeds bepaald, als het ware reeds voorhands de schuldig-verklaring hier uitsprekende vernietigd; en daan deze requirant nu is vrijgesproken van aanranding van het gezag des konings is vrijgesproken van hoon, smaad en laster, en die vrijpraak voor geene herroeping vatbaar is. Zoo zal deze Raad met vernietiging der schuldig-verklaring wegens aanranding van 's konings waardigheid, den rekvirant van alle rechtsvervolging ontslaan.

Ad. II. Maar ook dan, in de 2de plaats, als wij door waardigheid geplaatst naast gezag, de koninklijke waardigheid konden verstaan, de kwaliteit, onafhankelijk van den persoon het Nederlandsch koningschap, of vraag is dan de aanranding? Den rekvirant is, *quod ad factum*, geïmputeerd boosaardig en openbaar de troonrede in een verachtelijk, hatelijk, en bespottelijk daglicht te hebben gesteld.

Ik heb hiervoor voor den Raad betoogd, dat de beoordeeling van iemands daden of woorden niet to

den anteur opklimt, maar ik behoeft dit na niet eens meer; ik zeg, laat het zijn, dat de kritiek van het geschrift den schrijver treffe, nooit ofte immer kon de scherpste afkenning van de daad of de woorden, ja het geheel karakter, en al de daden eens konings, de koninklijke waardigheid aanranden.

Dit verder aan te wijzen, daar ik het reeds gedaan heb, — zoudt eene demonstratie in *anertis* zijn en alzo is hier de wet, het woord *waardigheid* genomen in den zin van het hof, altijd verkeerd toegepast.

Ook de aanneming van dit middel van cassatie zal eene algeheele vrijpraak moeten ten gevolge hebben, daar altijd de vrijpraak op alle andere punten, waartegen de procureur-generaal niet in cassatie is opgekomen, stand houdt.

Het derde middel van cassatie, voert de rekvirant uitdrukkelijk slechts, subordinaat aan, en kan ook niet anders dan zeer subordinaat een punt van onderzoek uitmaken; want begriipt de Raad, dat de waardigheid hier verkeerd verstaan of verkeerd begreep is, dan kan het onderzoek naar het verband van het woord boosaardig, later tusschen twee of eene veroordeeling meer leiden, en is ook de vrijpraak nuttelos.

Het is dus alleen voor het geval, dat deze Raad zijn uitgedrukt begrip moet intrekken, om dan van het hof van Zuid-Holland te verhooren, en dan mogt oordeelen, dat het grieved, bekelen van de daad eens konings, de koninklijke waardigheid aanrandt, dat wij pas op het terrein komen van het juiste begrip van het woord *boosaardig*. Het hof heeft dit woord beschouwd buiten alle verband met de verdere bepalingen der wet. Het zegt, van de boosaardigheid des schrijvers, blijkt, en of die gericht zij tegen den koning, of tegen de waardigheid des konings of tegen eenen minister, dat onderzoek ik niet.

Maar toch heeft het hof het onderrecht en heeft het

behoefte om den zin, dat een ander dan de koning was bedoeld; want het zegt: »overwegende, dat, voor zoover eenige persoonlijk gemaad daarbij mogt zijn aangedaan, deze aanspreekingen tegen den hoogen persoon des konings inraar tegen anderen is gericht. Ik zal niet ophouden, wat ik reeds straks ontrent de toerekenbaarheid heb gepleit, maar ik mag er gezins bijvoegen, dat, hier het verband weg te rukken tusschen het woord en de overtredding, tusschen den geest, waarin het bedrijf is gepleegd, en de beschermende regten d'personen, staadt tegen de eerste regelen van wetsinterpretatie.

Niemand dan ontkennen, dat het woord boosaardig hier gehand is het belang der beschuldigten is gesteld; dat de wetgever juist niet heeft gewild, dat hij die, in drif ontstoken, hetzij mondeling of in geschrift, want hoe well het een als het ander straf de wet in eenig opzigt doet wat had overtreedt, zoudt wetten gestraft worden, zij hij werkelijk het boosaardig doel had gehad, de onschendbaarheid of onverantwoordelijkheid of het gezag des konings te ondermijnen of te regelen.

En nu maen ik overeenkomstig de *lex P. L. de legibus* te mogen zeggen: *Quod favore ignorandum est, quod ad actum casibus de iudicium coram iudicibus inveniatur, videtur et in hoc favore interpretari secundum verba, quae in favore colliguntur, ut in quibusdam casibus de iudicium est. Invenit verbis, heb ik mij voor den Raad tot dat wetsartikel uitsprekking bepaald, want eenig domein in de wet is niet.*

Het openbaar ministerie zal, op dinsdag, den 2sten februari ainstaan, bij monde van den advocaat-generaal *Decker*, conclusie in deze zaak nemen. Te Arnhem, bij **G. A. THIEME**, Boekdrukker.

... van 's konings waardigheid vrij te spreken, en wel op het volgende alles afdrukkend motief: **Overvloedige**, wat aangaat de schuldig-verklaring van het boosaardig en openbaar aanranden van de waardigheid des konings, dat het woord waardigheid, waarvan nevens eene definitie wordt gevonden hier niet wel kan beteekenen het zedelijk karakter des konings, daar dat is beschermd in het 2de deel van artikel 1 der wet door strafbedreiging tegen smaad, hoon en laster tegen den persoon des konings, maar dat hetzelfde als uitsluitend van den koning wordende gebezigd, terwijl het in artikel 2 niet voorkomt veelmeer moet gezocht worden als beduiden *die eigenschap*, welke het uitsluitend deel is van hem die de kroon draagt, *namelijk zijne onschendbaarheid*.

De Raad ingesteld ter eenyormige handhaving der wet, heeft alzo den zin van het hier toegepaste artikel reeds bepaald, als het ware reeds voorhands de schuldig-verklaring hier uitsprekende vernietigd; en daan deze requirant nu is vrijgesproken van aanranding van het gezag des konings is vrijgesproken van hoon, smaad en laster, en die vrijpraak voor geene herroeping vatbaar is. Zoo zal deze Raad met vernietiging der schuldig-verklaring wegens aanranding van 's konings waardigheid, den rekvirant van alle rechtsvervolging ontslaan.

Maar ook dan, in de 2de plaats, als wij door waardigheid geplaatst naast gezag, de koninklijke waardigheid konden verstaan, de kwaliteit, onafhankelijk van den persoon het Nederlandsch koningschap, of vraag is dan de aanranding? Den rekvirant is, *quod ad factum*, geïmputeerd boosaardig en openbaar de troonrede in een verachtelijk, hatelijk, en bespottelijk daglicht te hebben gesteld.

